

KOLOZSVÁRI UJSÁG

FÜGGETLEN NAPILAP.

Redakció és Adóhivatal: Deák Ferenc-utca 27. sz.
Telefonszám 261.

Megjelenik mindennap.

Előfizetési ár: Ny. óra 60 fillér. Negyedévre 1 kor. 75 fillér.
Félévi 3 kor. 50 fillér. Egész évre 7 kor.

Kis emberek.

Kolozsvár, október 24.

Immár ma-holnap beköszönt a hideg tél, megannyi borzalmas-
gaival. Már tudniillik a szegény
szempontjából nézve a dol-
különben szorgalmas tö-
a tél elpocsékolt idő-
szak. All' ez kivált a mezei mun-
kával foglalkozókra, kikben meg-
a munkakedv, meg a tetterő,
esupán munkájuk nincsen. Aztán
meg ehhez járul a farkasordító
hideg, mikor egy kis fűtés, mele-
gebb étel is elkelne, csak hogy
honnan teljék? Anyáron szerzett
és félretett fillérek — nem kerül-
vén hozzá újabb garasok — a leg-
takarékosabb életmód mellett is
felemésztyődnek.

Ezt a drága időt kell vala-
hogyan értékesíteni, hogy a sok föld-
höz ragadt ember ne legyen kénye-
telen a nyomoruság száraz kenye-
rét enni, családja ne dideregjen,
ne fagyoskodjék, a kétségbeesés
ne lankassza erejét, ne csügessze
lelkét és rossz gondolatok, tév-
tanok ne forgassák ki eredeti mi-
voltából.

Itt volna háziipar, melyet té-
len egész familiák kultiválhatná-
nak odahaza, ha elegendő munkát
juttatna nekik a kormány. Mosta-
nában kísérleteznek e téren, meg-
honosítani akarván fokozatosan
egy-egy vidékeken — főleg az al-
földön — a háziipart.

Munkát lehetne juttatni ele-
gendőt a népnek, annyit, hogy
egész télen nem volna hiány eb-
ben, csak hogy a tömérdek elké-
szített cikkeknek vajjon értékesi-
teni tudná-e az állam? Valószínű-
leg nem. S ha ez kivihetetlen, ak-
kor a kormány nyilvánvalóan el-
áll a munkaadástól, illetőleg an-
nyi munka adástól, mely az or-

szág számtalan részéből hangzó
elégületlenségeket, panaszhang-
okat lecsillapítani nem volna képes.

A társadalom, a nagy közön-
ség segítségére volna szükség, ha
gyökeresen akarnók a szociális
bajokat orvosolni, tudniillik ha a
magyar társadalom hathatósan tá-
mogatná a hazai cikkekét, de
nem teszi.

Láthatjuk ezt a kisipárnál is,
mely erősen pang, se előre, se
hátra nem mozdíthatási tétlenség-
ben senyved, s ha a jó Isten nem
könnyül meg rajta ki tudja, minő
sors vár reá!

A társadalomnak kell segítő
kart nyújtani, lelkesedéssel, ambi-
ciózóval fölkarolni ezt a nagyfon-
tosságú ügyet, akkor lesz munka,
illetőleg akkor a kész munkát ér-
tékesíteni lehet majd.

Első sorban a kisiparosokat
kell kellőleg pártfogásunkba venni,
mert ha ezeknek elegendő mun-
kájuk akadt, készítményeik kel-
lendőségnek örvendenek, akkor a
mezei munkásokat is rá lehet fogni
a téli időszak alatt háziipar cik-
kek készítésére.

A kisiparosok osztálya az,
mely manapság a társadalom mos-
toha gyermeke, melynek jajsza-
va csakis a nyomoruság határáig hat,
de tovább a jólét küszöbéig már
nem bír jutni.

Közéletünk faktorai korszak-
alkotó munkával foglalkoznak a
nélkül, hogy működésük delejébe
belevonnák a társadalmi élet pá-
ráit, a kisiparosok elfeledt ügyét.

Világos, hogy e nélkül mun-
kájuk meddő, a kik pedig ezen
fennakadnak, nem kutatják de-
ductive az indító okát és pedig
azért, mert hiányzik hozzá a jó-
akarát.

Kevesen vannak, kik a kis-
iparos sanyaru helyzete javításán

tépelődnének, de az a kevés egy-
egész halommal ér fel, mely va-
lóban elszántsággal küzd az ügy
igaz voltáért.

És ha küzdelmünk nem is
terem egyebet, mint szuró tövist,
vegyék megnyugvással azt, hogy
van még a kisiparosoknak egy ha-
talmatlan eszközük, mely a világ te-
remetése óta uralkodik és ez nem
más, mint a szellemi élet.

Ez az egyetlen vagyon még,
mely fölött senki sem rendelke-
zhetik, s mely semmiféle néven ne-
vezendő törvény által ki nem sa-
játítható, se meg nem szorítható.

A kisiparosok létjogosultsága,
önállósági jogköre veszélyeztetve
van, de szellemi birodalmuk meg-
ingatlan, bevehetetlen.

Az a kisiparos, ki a szellemi
műveltség magaslatán áll, kezé-
ben tartja sorsának gyepelőit, mert
oly tényezővel bír, melylyel leg-
inkább képes nemcsak ideális, de
valódi célokat is elérni.

Akkor lesz csak igazán öröm
a kisiparosok szent ügyeivel fog-
lalkozni, ha látni fogjuk, hogy egy
szellemileg is művelt iparosos-
tálylyal szállunk szembe.

Ki-ki ragadja meg tehát az al-
kalmat, hogy egy-egy kővel hoz-
zájáruljon amaz épülethez, mely-
ből a kisiparosok szellemi művel-
ségének temploma lesz majd és
abban a hazafias érzület az oltár.

Hiszen a kellőleg kiképzett
kisiparos osztály az ország leg-
erősebb és legmegbízhatóbb tá-
masza és talpköve a tiszta erkölcs.

Járványos betegségek Kolozs- várt.

Kolozsvár, okt. 23.

Városunk közegészségi viszonyaira
rendkívül aggasztó jelenségek azok, miket
a városi főorvosi hivatal statisztikájának

adataiból olvassunk ki. A járványos beteg-
ségek több faja állandóan kedvezőtlen
arányokkal szerepel ezen a kimuta-
táson, de az utóbbi időszakban főként a
vörheny-járvány megbetegedései által
kedék aggasztó mértékben.

A közegészség érdekében niara akart
leplezgetni ezt a jelenséget, mert csak így
remélhető, hogy a hatóság és közönség
együttműködésével a szigorú és
lelkismeretes óvintézkedések határt szab-
hatnak a járvány-veszedelem terjedésének.

Egyelőre még nem igen van ugyan
ok különösebb aggodalomra, de a jelen-
legi állapot már a legkomolyabban meg-
kívánja, hogy haladéknélkül és teljes
odaadással történjenek meg mindazon in-
tézkedések, melyek a járvány korlátozá-
sára és kiirtására szükségesek.

Különösen hangsúlyoznunk kell ezt,
mert nem egy esetben tapasztaltuk, hogy
városunkban nem igen van meg a kellő
fogékonyság a közegészségügy követelmé-
nyei iránt.

A főorvos jelentése szerint ebben a
hónapban a legutóbbi napokig 6 férfi, 2
nő és 42 gyermek összesen tehát 50 egyén
jelentetett be vörheny-megbetegedéssel, a
kiknek számához még hozzá kell számi-
tani a mult hónapról átjött 32 vörheny-
betegét s így a jelenlegi vörheny-betegek
száma 82-re ug.

Ebben a számban természetesen csak
a bejelentett betegedések foglaltatnak, a
be nem jelentettek száma ily arány mel-
lett még kétszer annyira is tehető.

A főorvos egyébként már tett előter-
jesztést a járványkórház használható ál-
lapotba helyezése iránt és megjelölte azon
intézkedéseket és javításokat, a melyek ott
szükségessé váltak, azon esetre, ha az
esetleges szaporodás folytán a Karolina-
kórház a betegek befogadására nem lenne
elégőséges.

Egyéb járványos betegségek közül a
hasi hagymáz ebben a hónapban 31 eset-
ben lépett föl, az év eleje óta pedig 138
betegedést okozott. Szamarhurutban októ-
ber folyamán 5 betegedés fordult elő, 1
halálesettel, januártól kezdve 20 betege-

gömbölyü Miklós Páter emigy szólalt
meg:

— Próbáljuk meg a bátorságot éjjel
a temetőben?

— Helyes, — hagyták rá a szót —
de miképpen?

— Hát csak úgy, hogy a melyik a
nagy bátorságot érzi magában kimegy
éjjelkor a temetőbe s bizonyítékul, hogy
ott járt, hoz onnan valamit; egy fejfát,
vagy egy avult koszorút, — szölt Miklós
Páter.

— Igen ám, de hogy győzdünk mi
arról meg — ellenveté Páter Laurentius,
— hogy a fejfát vagy más kitűzött tár-
gyat nem a kora alkony óráiban hozta e
már ki a temetőből. Éjjel után pedig tri-
umphussal állít majd be hozzánk, mintha
most jött volna vele egyenest a temetőből.
Hogy pedig mi a temető ajtó előtt várjuk
be — és kimenetét; ugy nem nagy dolog
megtenni, embereket tudva a közelben maga
körül. Gyerek is megteheti.

— Igaz biz a — hagyták rá mind.

Hej! Cserepes Gerzson uramat előn-
tötte egyszeribe a pulyka méreg, látván,
hogy semmiképp sem lehet kimutatni a
virtust. Már dühös szóra állott szája, mi-
lőn egy hirtelen gondolattól megkapatva
oda kiáltotta a töprengőknek.

— A ki lelke van! hát én elhozom
bizonyosságnak a mult héten meghalt Zeno-
bius confráter testét a kriptából!

(Vége következik.)

TÁRCZA.

Végzetes bátorság próba.

(Igaz történet a régi jó időkben.)

— A „Kolozsvári Ujság“ számára —
Irta: Digamma. (1)

Azokban a régi jó időkben, melyek-
ről oly gyakran szól az ének, vala Kolozs-
vár kincses várossának határán, a mostani
Kalvária domb mellett egy erős falakkal
körülvett nagy kiterjedésű klastrom.

A klastrom lakói jovialis Jezsuita
páterek voltak.

A jó páterek barátjai lévén a vig élet-
nek a város polgárait is szívesen látták
asztaluk mellett.

Tele kamra, tele pinceze válogatott
finom tartalma sokakat is csalogatott a
zárdá Refrectoriumába. De mintán az éves-
ben-ivásban a jó páterekkel versenyezni
nem sokan bírtak, el-el maradozott a pol-
gárok közül jó néhány.

Csak a nemes mészáros czéh 7—8
tagja állta meg helyét a mulatozásokban.
Ők aztán sürün és szívesen látott vendé-
gei is voltak a pátereknek.

Különösen szombat estéken pontosan
Angelus után ott voltak mindnyájan és
évs-ivás közben elmulatozának éjjelutánig

is. De senki ne higgye, hogy duhaj tivor-
nyázás vagy éktelen danolásban tellett
kedvök. Igen nagy tisztességgel borozgat-
tak; beszélgetek az akkori időknek a mos-
tanihoz hasonlatos mostohaságiról. Szép
rendjében, csak úgy, mint ma is, meg-
lányták, vetették országok-világok dolgát,
bár kevesebb szóval, de több tartalommal,
mint az ma történik.

Azután áttértek az emberi lélek és a
férfias erő sok-sok csodálatosságaira.

Meg beszélték a nagy hősök, vitézek
hadrontó tetteit; a mit egyik-másikuk imitt-
amott látott, vagy hallott.

Egyiknek a nagy ereje, másiknak a
bátorsága volt csodás. Ezekről esett a leg-
több szó.

Történt egy zimankos téli szombat
nap estvéjén, hogy Pater Laurentius így
sohajta vala fel egy hősvitéz csodabátor
tettének elmesélése után.

— Hej, hogy ma már nem lakozik
ilyen nagy bátorság a férfiak szívében!

De már ezt nem hagyhatta szó nél-
kül Hajdu János mester uram és így szölt.

— En pedig amondó vagyok, hogy
igenis lakozik egyik-másikában!

— És nem is kell érette olyan mes-
szí menni — vegyült közbe a nagy ere-
jéről híres cserepes Gerzson mester — kö-
zelebb kapja azt Páterem, mint hinné!

— Ejnye no! tán csak nem magok
felé beszélnék Hajdu uramék? — szóla a
Páter.

— Mü nekünk is helyén dobog a
szívünk, hivalkodás nélkül legyen mondva!
— ejté utána a szót Hajdu uram.

— Nem is mondom én azt, hogy
nem ugy volna. Más nagy dologra értet-
tem én szavam. A mi mindennapos életünk
nem is kívánja olyan nagy próbára tenni
a bátorságot. Egy-két koberló török mar-
talócezzal elvégzik diákjaink, legényeink
is a dolgot. Más veszedelem pedig nem
igen szokta fenyegetni városunkat.

Igy tehát nincs is alkalom a tátor-
ság kimutatására, — végzé szavait Lau-
rentius Páter.

De a két mester már benne volt a
tűzben. Egyszerre vágtak közbe:

— Akár van, akár nincs! nem en-
gedjük csak úgy túllel-hozzád elbeszélni
a mi bátorságunkat. Ha nincs alkalom,
majd keressük mi rá.

A jóféle Rózsamálitól is magosra
emelt e szavakra, a többi Páter és mester
is figyelmes lett a vitára. Megértvén, hogy
miről van szó, ők is bele melegekedtek a
disputába. Végre is abban egyeztek meg,
hogy a bátorságot így szóval kipróbálni
nem lehet, de mert Cserepes és Hajdu
uramék mindenáron ki akarják mutatni
bátorságukat keresni kell alkalmat arra.

Egyik egyet, másik mást ajánlott;
de vagy mert kivihetetlen, vagy mert igen
egyszerű volt mindeniket elejtették.

Elvégre a sok találgatás közben, a

dés, 4 halálzással. A toroklob e hóapban 11 betegedést okozott, 1 esetben halállal, míg az egész év 89 megbetegedésből 13 volt halálos kimenetelű.

Királyunk keresztfiának bűnpöre.

— Saját tudósítónktól. —

Kolozsvár, okt. 23

A bécsi esküdtbíróóság szenzációs bűnpör tárgyalását kezdi meg ma délelőtt. A vádlott Lerchenfeld-Adam Ferencz főszolgabíró, a király keresztfia, a ki a vádirat szerint nyolc magánfél kárára 4000 korona erejéig csatlót követelt el.

A vádlott, báró Lerchenfeld Miksa földbirtokosnak a fia, aki az igen előkelő családtól elszakadva, könnyelmű életmódot folytatott, fokról-fokra súlyodt és ma már annyira züllött, hogy a büntett elkövetésétől sem riad vissza.

A fiatal báró gyermekkorától semirevaló volt. A gimnáziumban olyan esinyt követelt el, ami miatt a szülei elfordultak tőle. Münchenből Ausztriába jött és a közös hadseregnél szolgált mint önkéntes huszár. Minthogy pedig tisztí vizsgát nem tett, csak czimzetes tizedes volt.

A fiúról az atyja végrendeletében azt mondja, hogy a fiatalember, aki magaviselével az ő életét megkeserítette, a reá eső örökségnek csak a kamatait élvezheti 30 éves koráig, vagy addig, amíg nőtlen marad. A vádlottat 380.000 márka örökségnek a harmada illette meg, ő azonban két nővérrel begyezett és megelégedett 40.000 márka készpénzzel, 4000 márka értékű ékszerrel és egy 37.000 márkára becsült osztrák birtokkal.

Amint az örökség birtokosa lett, pazarul élt, nyakára hágot a készpénznek, uzsorások kezébe került, s csakhamar a birtok is dombra került, úgy, hogy később rokonai és az osztrák kegyelméből élt.

Mint báró és a király keresztfia mutatta be magát, mint a család áldozatát, aki még milliókat fog örökölni; majdnagy befolyására és az udvarral való összeköttetésére hivatkozva, egyes emberektől kisebb-nagyobb összegeket esalt ki s ezértonja felelősségre ma a bécsi esküdtbíróóság. A tárgyalás, amely érdekesnek ígérkezik, két napig fog tartani.

A Fougère Eugenia gyilkosát elfogták.

Lyonból jelentik, hogy Ladermann Cézár, Fougère Eugénia egyik gyilkosa, Aix-les-Bains-ben azon pillanatban, amidőn a rendőrség közegett le kármag tartózatni, fejbőlötte magát. Ladermann reménytelen állapotban szállították a kórházba, hol tegnap reggel meghalt, anélkül, hogy eszméletéhez tért volna.

A gyilkosságról Párizsból a következő részleteket jelentik: Mielőtt Ladermann agyonlötötte magát, testvére előtt nyilatkozott tette, melyek súlyosan kompromitálják Fougère Eugénia társalkodónőjét, Giriat Victorien, sőt Ladermann a gyilkosságot egészen reá hárítja.

Bassot, a bünszerző, eleinte csak arra bírta rá Ladermann, hogy segédkezzék Fougère Eugénia kirablásában. Giriat Victorien, a nubiai társalkodónő, pedig arra vállalkozott, hogy elaltatja urnőjét és azután közösen kirabolják.

Ladermann magához vette volna az elrabolt értéktárgyakat és Párizsban átadta volna. Bassot azonban, aki nem akart más vállalkozóra, tudvalevőleg magához hívta Ladermann Vichy-be és hosszas rábeszélés után mégis rábírta, hogy segédkezzék a terv végrehajtásában.

Ladermann, aki öngyilkossága előtt írásba foglalta a gyilkosság történetét, így írja le az esetet: Megegyezésünk után átstiettem Aix-les-Bainsbe, ahol Victorien Giriat, a nubiai nő várt reám a fasorban. A nubiai azt mondta, nem lesz más dolgom, üljek le a Solms-villa kertjében az egyik padra és várj meg 6 int.

Az ablakon át láttam, amint Giriat, aki rendkívül erős nő, hirtelen a szoba-leányt átkapja, a száját szalvétával betömi és megkötözve az ágyra dobja. Aztán a hálószobába ment s ugyanígy tett Fougère Eugéniával is.

Ekkor hívott engem s míg én az ékszereket harácsoltam össze a szekrényekből, ő rárohant urnőjére s a kezeivel meg-

fojtotta, úgy pusztította el aztán a szoba-leányt is.

Mikor a nőket megölte, azt parancsolta nekem, hogy 6t magát is erősen kötözzek aztán átvittem Párizsba és Bassot valamennyit megtartotta. Én nem kaptam mást, mint száz frankot, a közreműködéséért.

Ez a lényege Ladermann vallomása. Öngyilkossága előtt Ladermann levelet írt gyilkosának, aki arra kér, segítse meg hátrahagyott feleségét és leánykáját pár frankkal, hogy Lyonból, ahol nem lesz maradásuk, máshová mehessenek.

Az öngyilkos Ladermannnál semmi pénzt se találtak s a szállodáját se fizette ki. A rendőrség most legfőképpen az elrabolt ékszereket óhajtja megszerezni. Több párizsi ékszerész jelentkezett már a rendőrségnél s elmondták, hogy Bassot ékszereket ajánlott fel nekik, de aztán nem mutatkozott. Bassot társaságában akkor egy idegen is volt, kétségkívül Ladermann.

Ladermann különben német svájezi eredetű és szabónak készült. Apjának is igen keresett szabóüzlete volt. Cézár nem sokáig maradt híve a varrótűnek, mert Cézár de Balsón név alatt felcappott kalandornak s abból élt, hogy könnyelmű nők lovagja volt.

A kétvízköziek hidja.

Kolozsvár, okt. 24.

Mikor még ez esztendőben rügyezni kezdtek a fák, a mely számtalan fűzfa póótát dalra készített az első ibolyához, az ébredő tavaszhoz, a kétvízköz-hidelvei kerület lakosai keblében is ábrándos hangulat költözött s a magasán szárnyaló képzelet egy hidat épített ott.

Oh ti ábrándos, oh ti képzelődő naiv polgárai ennek a kincses városnak, kiket annyira elragadt a képzelődés e drága, tyukszemeket csináló drága, igen drága földön, melynek minden porszeme pótdóban tapad, miért építettetek ti arany hidat, a mikor a közönséges fahid is merő álom, ideál, egy eszme, mely testet ölteni sohse fog.

Ti népgyüleseztetek, memorandumot is nyújtottatok be Orfeushoz az alvilágba, de mindhiába, a hid onnan felszínre kerülni nem fog soha.

Ti azt mondjátok, hogy kérésteket tárgyalták az Olympi istenek, értsd a tanácsot, sőt a szakosztályok is, és a ti jóvoltotokért oly szorgalmas városatyák a communitásban. Azt is felhozzátok érviül hű ábrándjaitokban hite, hogy a közgyűlés kiadta a ti hidotokat egy bizottságnak, az a bizottság kiszállt, megállapította a hid helyét mértani pontossággal, tehát ti okvetlen kell hogy hidat kapjatok.

Kedves polgártársaim. A mint elszállt az a bizottság, nyugodtak lehettek, hogy az ősi dér nem fogja megcsipni a ti hidotokat sem az idén, se a jövőben.

Az a tanács, az a szakosztály, az a közgyűlés, az a kiküldött bizottság, melyen keresztül ment a ti hid-építése iránti alázatos instanciátok absolute nem törődik azzal, hogy ti felőrával előbb vagy utóbb juttok-e oda legelőtebb azaz legszorosabb Ázsiátokba, a hova utatok vezet. Hiszen ti külvárosiak vagytok, nektek csak fizetni kell, a miért a belvárosiak kényelmére meg utaznak is nyitnak, zig-zeg-zugokat aszfaltiroznak, s gázlámpák pazar fényével világítanak.

Szerelmeles atyámfiak. Bizony mondom nektek, kár volt instanciátokra elpocésékolni a drága stemplét, mert a nemes város kegyelmeles jóindulatjából akkor lesz nektek fahidotok csak, a mikor a hosszu várásba beleunva, önmagatok költségén nem fogtok ilyet építtetni. Arról azonban nyugodtak lehettek, hogy a hid felavatására diszmagyarba fog kirukkolni a tanács, a szakosztály, a communitás, a ti érdemes külön bizottságotok s ezek fognak ünnepelni, míg ti a tüzölt kordonon belül bámulhatjátok egymást.

Ne epekedjétek, ne ábrándozatok tehát, mert kell a pénz sok egyéb másra. A belvárosnak külön számtalan zugja nem aszfaltos, s ez igazán elébre való, mint nektek ezreknek a kényelmére, egy fahid építése.

(Calvin.)

Negyilkolta a kedvese anyját.

Megdöbentő véres dráma színhelye volt tegnap este a Visegrádi-utca külső részének egy földszintes háza. Egy vad szerelmes gyári munkás hirtelen dühében

halálosan megsebesítette imádottjának édesanyját, a kit a borzalmas tett színhelyéről haldokolva szállították be a Rókusba.

A véres drámáról tudósítónk a következőket jelenti:

A Visegrádi-utca 115. számú házában lakik özvegy Fekete Jánosné, a ki munkásoknak ad bérebe hónapos ágyakat. Az özvegy asszonynak van egy 17 éves Juliánna nevű gyönyörű szép leánya, a ki édesanyja szemefénye gyantán őrzött.

A leányt megsebesítette egy Bozóki János nevű gyári munkás, a ki mint erőszakos, hevületekény, vad természetű ember ismeretes.

Özv. Feketéné, a ki nagyon féltette gyönyörű leányát a vad Bozókától, ellencezte ajtmunkás udvarlását. Így Bozóki nem járhatott a házhoz és csupán a lakás előtt fonszterlizett.

Tegnap este ismét az ablak alatt állott Bozóki és szerelmes szavakat suttogott föl a szép Juliánához. Az anya észrevette, hogy titalmát ismét kijátszsa a vad munkás, indulatosan támadt tehát rá Bozókira: — Hordja el magát — kiáltott az anya szenvedélyesen — és ha még egyszer itt látom, rendőrt hívok.

Bozókinak a szeméi erre vadul forogni kezdtek. Egy pillanat alatt beugrott a földszintes lakás aablakán és zsebességét előrántva hasba szarta a szerencsétlen asszonyt, a szép Juliánna jelenlétében.

A boldogtalan, leányát féltő szegény anya összeesett és a gyorsan előhívott mentők haldokolva szállították be a Rókusba. A gyilkost elfogta a rendőrség és beszállította az ügyészség börtönébe.

Makai Zsigmond zsarolója.

— Főtárgyalás. —

Express tudósítás.

Kolozsvár, okt. 23.

Makai Zsigmond országgyűlési képviselő ma mint panaszos szerepelt a törvényesek előtt. A vádlott Konkoly Győző betegápoló, Makainak egykori testi-lelki barátja és lakótársa. Makai tudatlanságból felbontotta a Konkoly levélét mire az azzal fenyegette, hogy elveszi a mandátumát és tömlőzbe juttatja, ha nem fizet neki 200 forintot. Makai Zsigmond szörnyen megijedt, földijével, Molnár vasuti szolgálóval kérélni kezdte a kocsmában Konkolyt. Ez nem tágitott, mire kétségbeesésében Makai levelet írt Papp Zoltán képviselőtársának, hogy mentse ki őt a tömlőzfenekéről, mert már ott érzi magát — mandátum nélkül. Papp Zoltán zsarolás miatt följelentte Konkolyt és így került az ügy ma tárgyalásra a budapesti büntető bíróság elé.

Kihallgaták Konkoly vádlottat, aki beismeri azt, hogy szemrehányást tett barátjának, Makainak, mert ez az ő levelét felbontotta, de tagadja, hogy pénzt követelt volna tőle.

Molnár vasuti szolgáló szemébe mondja a vádlottnak, hogy bizony a kocsmában szó volt pénzről is, sőt Makai már föl is ajánlott 20 forintot a hallgatásért.

Ekkor jelentette a szolgáló, hogy megjött Makai is, mire a bíróság elrendeli a kihallgatását.

Makai a terembe lép, megáll az ajtóban és kiváncsian körülnéz; az elnök figyelmezteti, lépjen a bíróság elé, de az elbáméskodó ember nem tudja, hogy hozzá szólónak és így aztán a paraszt-ködnőbe, fehér gyolcsnadrágba, rámás eszímába bujt jóképű atyafit a teremőr karonfogja és odaállítja szépen az elnök elé.

Az elnök: Figyelmeztetem, hogy az igazat kell vallani.

Makai: Érttem, instálom.

Az elnök: Hát mondja el, mi a panasza?

Makai: Mikor képviselővé lettem, sok levél gyűtt hozzám. Köztük volt Makai Zsuzsáné, gondoltam, de bizony megkeresem. Elmentem hozzá és megtudtam, hogy özvegy. Nem volt rokonom, hanem azért föllettem, hogy segítsem a kvártélyát. Pár nappal később oda is mentem lakni és az özvegy bemutatta nekem, instálom, Konkoly Győzőt, akinek nincs állása és aki megosztaná velem a lakást. No hát mondom én ezt visesen látom, mindjárt együtt is mentünk kocsmába vendéglőbe. Az élő istenemre mondom nagyságos ur, hogy én tartottam ki a szegény falamiát az özvegygel együtt. Konkoly folytán állás után nözött, folyamodott, de bizony hiába, úgy hogy én is pártfogolni akartam; föl-tettem magamban, hogy elmegyek Budapest polgármesteréhez, Rudnayhoz, vagy más nagy urhoz. Egyszer aztán közbe-gyűtt valami, amiért elköltözöttem özvegy Zsuzsánától. Konkolyt pedig valami

Schwarzer-féle kórházban használták ápolónak.

Az elnök: Hát aztán miért írt ő magának fenyegető levelet?

Makai: Mert egy levél gyűtt özvegy Zsuzsánánál, melyben Konkoly számára és én azt felbontottam.

Az elnök: És mi volt a levélben, a mit Konkoly magának írt?

Makai: Asz'ondta benne, hogy ha nem fizetek neki 200 forintot, megmutatja, hogy nem lesz belőlem képviselő. Szörnyen megijedtem. Hát még mikor a másik levél jött, amiben azt írta, hogy a tömlőz fenekére juttat. Busultam, busultam, egyszer csak Molnár földim jött hozzám, aki hivataloslag a vasutnál. Miért olyan szomorú kend? — kérdezte tőlem. Elpanaszoltam a bajomat, arra aztán ő megajánlta, azt mondta, kisegít bajomból. Elvitt magával a Schwarzerhez, de nem mentünk be, haem a kocsmába ültünk. Odahittuk Konkolyt, aki azt mondta, engedj ötven forintot, többet az istennek sem hanem a dutyiba küld. Mert hát, mondta maga képviselő ur nem tudja, mennyi tömlőz jár azért a nagy bűnéért, ha má levelét fölnyitjuk. En nem akartam sokat fizetni, hát elváltunk.

Az elnök: Hát a cec...

Makai: Mit, könyörgök...

Az elnök: A vendéglő...

Makai: A számlát? Konkoly...

volt sem pénze, sem hitelle. Azt...

Az elnök: Megijedt maga a fenyegetéstől?

Makai: Hát hogyne, mikor Konkoly a ki olyan czimborám volt, hogy egész kocsmáztunk, meg színházoztunk is, és íjeszt, hogy képviselő ide, képviselő oda, tömlőzbe juttatt. Lehorgasztott föl beldokultam az utcán. Visontulával talákoztam, aki felvilágosított, hogy ő nem csak olyan képviselő mint én, hanem ügyvéd is, mondhatja nem lesz bajom.

Utoljára elmentem Papp Zoltán képviselő urhoz és kértem, mentsem meg a tömlőz fenekéről. Így gyűtt ide a dolog.

A védő ellenzi Makai meghittetését, a törvényesek elrendeli és azután a perbeszédre került a sor.

A perbeszédet meghallgatása után a törvényesek visszavonult és a vádlottat ötven korona pénzbüntetésre ítélte.

Regényes házasság.

A párizsi Gil Blas, melynek hasábjain rendszerint pikáns történetek látnak napvilágot, most a következő megható „fehér” történetet mondja el annak a bizonyosságára, hogy nem veszet ki még az idealizmus az emberekből. A történet hőse egy őszhajú ur és egy tizennyolcz éves kisasszony; egyik a sir szélén áll, a másik most készül csak a valódi életbe lépni. Ennek az egymáshoz vajmi kevésé illő párnak mégis igen érdekes a regénye.

Tavaly kezdődött a regény az operaház egy előadásán. Fourgeon Abel, gazdag gyáros, egy földszinti ülőhelyen megpillantott egy szelid arcú fiatal leányt; aki anyja társaságában nözte az előadást. Amint az öreg ur a leánykát megpillantotta, egészen átszellemült az arca és többé nem érdekelte őt az előadás. A függöny legördülte után diszkréten követte a hölgyeket, megtudta a lakásukat, a nevüket, másnap pedig, mintán kielégítő felvilágosítást nyert a családról, látogatást tett.

— Bocsásson meg asszonyom — mondta az anyának, hogy idegenként tolakszom a házukba; azonban senkit sem találtam ismerősem között, aki bevezethetett volna. A kérdés a melylyel kopogtatok, még különösebbnek fog tűnni; de igyekezni fogok azt kellőleg érthetővé tenni.

Ezután elmondta, hogy 68 éves; családjá nincsen és másfél millió frank a vagyona. Magányban boldogtalanul él, mert beteg s elhagyatottságban befejezni az életét.

— Az orvcsok két-három hónapra becsülik az életemet még csoda sem mentheti meg. Mielőtt azonban meghalok szeretnék egyszer még boldog lenni.

— De uram... nem értem... csodálkozott Suzanne kisasszony anyja, egy katonatiszt Szuzanne.

— Nem érte, madame, hogy mi összefüggésben van a látogatásom a boldogságommal. Megmagyarázom. Negyven évvel ezelőtt szerettem egy hölgyet, aki a feleségemmé lett; de a boldogságunk nem volt tartós, mert másfél évi házasság után a feleségem meghalt. Mág sem feledtem el szegény feleségemet; órák hosszat ülök

arcképe előtt és más nő nem létezik számomra kedves halottamon kívül. Amikor az operaházban megpillantottam a kisasszonyt, minden vérem a szivembe tudott: azt hittem hogy szegény feleségemet látom. Eppen ilyen volt ő; ugyanazok a szemek, haj és mosoly... ime, tessék csak összehasonlítani ezt a kis arcképet; nemde igazam van?

— Bámulatos hasonlóság! — csodálkozott a két hölgy.

Ekkor az öreg ur előállott az ajánlatával: feleségül kérte a leányt. Hangoztatta, hogy a napjai már meg vannak számlálva; nem akar egyebet, csak utolsó órájáig maga mellett látni a fiatal hölgyet, aki a feleségére emlékeztetné. Halála után egész vagyonát ő öröklé.

— Csak névleges férj [akarok lenni] — hangoztatta többször is a különös aggastyán. — Tisztelni fogom és szeretni, mint a gyermekemet; pusztán a külvilág számára ruházom a kisasszonyra a nevemet.

Különös házasság meg is történt és meghalt az öreg ur, minden vagyonát hagyva.

HIREK.

Kolozsvár, okt. 24.

— **Ev. ref. egyházi közgyűlés.** A kolozsvári ev. ref. egyház képviselőinek f. hó 25-én (vasárnap) d. e. 11 órakor a szokott helyen rendes közgyűlése lesz, melyre az egyh. képviselői és presbiterei tisztelettel meghívattak. Tárgy: Az 1904 évi költségvetés, s az egyháztanács által ide utalt ügyek.

— **Kéménytűz.** A tegnap este háromnegyed 7 órakor a Hangász-utca 18. sz. ház kéménye kigyuladt. Ennek tüzetől a tető mestergerendája is meggyuladt. A gyorsan kivonult tűzoltóság csakhamar eloltotta a tüzet. Nagy veszélytől mentve meg ezt a tűzfészek negyedét, melynek lakossága között nagy ribilliót okoztak a kéményből kicsapó lángok.

— **Hirtelen halál.** A tegnap éjjel Kovács Gábor 85 éves volt kovács mester, Honvéd-utca 183. szám alatti lakásán hirtelen rosszul lett és mire segélyért mehetek volna, meghalt. Tetemét az orvostani intézetbe szállították.

— **Czipész szabászati tanfolyam Gyulafehérvárt és Tordán.** A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara, az érdekelt szakiparosok felkérésére a gyulafehérvári czipész mesterek és segédjei részére, a f. év november havában czipész szabászati tanfolyam rendezését eszközölte ki a kereskedelmi miniszternél. E tanfolyamra 11 mester és 9 segéd jelentkezett. Összesen 20 résztvevő jelentkezett. A kamara lépéseket tett továbbá a tordai czipészek érdekében is, hogy részükre az 1904 évi január vagy február hónapjában hasonló szabászati tanfolyam rendezése engedélyeztessék. Erre a tanfolyamra is mintegy 31 résztvevő jelentkezett már.

— **A Muskáli asztaltársaság.** Ma este a Szénási vendéglőjében összejövetelt tart melyre a tagokat ez után is tisztelettel meghívja az elnökség.

— **Verekedés.** Heves verekedést rögtönzött két ittas állapotban levő munkásember az új folyamán a Hunyadi-téren, hol egy kis koresnában egész éjjel pálinkáztak. Mikor teljesen ittas állapotban haza felé akartak menni, Pap Gavrilla munkás észrevette, hogy társa, kinek nevét nem ismeri, pénzes erszényét el akarja lopni. Ez annyira feldühösítette őt, hogy botjával hatalmasat sújtott munkástársára. Ez azonban nem tette el az ütést, hanem kést rántva elő, megsebesítette Pap Gavrilát homlokán és karján. A megkéselt ember erre segítségért kezdett kiabálni, mikor ismeretlen társa — elszaladt. Egy rendőrszem elősieltett a segélykiáltásokra és bekísérte a vérző, megvert munkásembert. Támadó társa után kutatnak.

— **Szent Antal felolvasó est.** Vett értesítés szerint a f. hó 24-ikére hirdetett szt. Antal felolvasó est közbejött akadály miatt csak szerdán f. hó 28-ikán este 6 órakor fog megtartatni.

— **Elfogott merénylő.** Gödöllőn tegnap elfogtak egy Nagy Sándor nevű csavargót, kire teljesen ráillik Bodza pénzes levélhordó merénylőjének személyleírása. A rendőrség biztosra veszi, hogy a merénylőt fogta el.

— **Az uszorás gyilkosait felmentették.** Pap Dániel, Bodnár István és Mihály földművesek a tavasszal megölték Pollák Arthur izraelita vallásu uszorást. Tettesek önként jelentkeztek a bíróság előtt. A mára-

marosszigeti esküdszék a tegnapi tárgyaláson mind a hármat felmentette. Az ítélet kimondásakor mind a három vádlott térdre borulva, zokogva, hangosan imádkozott.

— **Letartóztatott kalandornő.** A pécsi rendőrség derekas fogást csinált szerdán. Letartóztatott egy feltűnő szépségű Krech Katalin nevű kalandornőt, aki mint „szomorú kis özvegy“ a vonatok kalandvágyó utasait szokta kifosztogatni. Aki pedig nem volt kalandvágyó, azt hamarosan azzá tette gyönyörűséges szemeivel. Így járt a Budapestről Pécs felé utazó Nádvics Lázár vinkovezei uradalmi ispán is, akit pompásan mulattatott a szomorú kis özvegy egészen Eszékig, ahol az nagy sajnálatára kiszállt, míg ő maga tovább utazott Eszék felé. Innen aztán kiszálltakor rögtön sürgönyözött a pécsi rendőrséghez, hogy a vonaton a kis özvegygel való diskurálás közben eltűnt ötszáz forintja. A pécsi rendőrség még aznap letartóztatta Krech Katalint egy harmadrangu szállodában. A pénz hiánytalanul megtérült.

— **Politikai gyilkosság.** Még a tavasszal történt, hogy a moszkvai örmény templomban Minasz Máté volt orosz katonatiszt, aki különben örmény származású, meggyilkolta Dsamgarow örmény milliomost, mert ez nem tartotta meg ígéretét és nem adott 36,000 rubelt az örmény forradalmi bizottságnak politikai czélokra. A gyilkosság akkoriban egész Oroszországban óriási feltűnést keltett. Mint most Moszkvából jelentik, az ottani törvényszék 10 évi kényszermunkára ítélte a gyilkost, amely időt Szibéria ólombányáiban kell töltenie.

— **Elveszett 185.000 rubel.** Rostovból jelentik: A postaértékeknek a vasutról a postaépületbe való átszállításakor egy postakocsi eltört, két értékesomag elveszett. A midőn ezeket újból meglelték, 185,000 rubelnyi hiányt észleltek.

— **Gyujtogatás és rablás.** (Express tud.) A szomszéd Rákos-Keresztur és Isaszeg községek lakóit napok óta rettegésben tartja egy jól szervezett rablóbanda, a mely a két községben hol itt, hol ott rabol és gyujtogat. Tegnapelőtt özv. Turcsányi Jánosné házára törős betűkkel festették rá a gazemberek a következő bejelentést: „Eljövünk rabolni, aztán felgyujtjuk a házat!“ Az özvegy asszony a csendőrséghez sietett és bejelentette az esetet. A rákos-kereszturi csendőrség ennek következtében ki- rendelt egy csendőrt a ház őrizetére. Ennek dacára az ismeretlen betörőbanda mégis kirabolta Turcsányiné házat, sőt tegnap éjjel felgyujtotta a házat, amely majdnem a földig égett. A lakosság meg van rémülve, mert a csendőrség szinte tehetetlen a bűnbanda üzelmeivel szemben, amit az is bizonyít, hogy több házon ott van már a banda fenyegetése, hogy kirabolják és felgyujtják a házakat. A csendőrség nagy erélyvel keresi a banda tagjait.

— **Megfuladt gyermekek.** (Express tud.) Megrendítő szerencsétlenség történt — mint nekünk írják — tegnapelőtt Ipolyságon. Rák István napszámos kedden reggel a feleségével együtt eltávozott a lakásáról, hogy munkába menjen. Két kis gyermeküket, akik még a szülők távozásakor aludtak, odahaza hagyták és rájuk zárták az ajtókat. A gyermekek, mikor felébredtek, valószínűleg fáztak, mert a nagyobbik fiú tüzet akart gyujtani a szobában volt tüzhelyen. A tüztől azonban a tüzhely körül elhelyezve volt egyéb tárgyak is meggyuladtak, amittől csakhamar lángba borult az egész szoba. A két gyermek a bezárt szobából nem tudott menekülni, a tüzet akkor is csak nagy későre vették már észre a szomszédok, amikor a nagy hőstől az ablaküvegek kipattogtak s azokon a lángok csaptak ki. Az oltáshoz összefutottak az emberek, akik betörték a zárt ajtókat. Ekkor azonban még senkisémm gondolt arra, hogy az égő házban van valaki, csak mikor a tüzet már annyira eloltották, hogy a szobába is behatolhattak, találták meg a két kis gyermek összeégett holttestét; mind a kettő az ajtó mellett feküdt. A szülők csak akkor értek haza, amikor már a tüzet eloltották az emberek s a két kis halottat kivitték az udvarra. Minthogy a szerencsétlenséget a szülők gondatlansága idézte elő, ellenük a vizsgálatot elrendelték.

— **Robbanás egy tőlénygyárban.** (Express tud.) Magyar-Óvárról jelentik: A magyar-óvári patrongyárban tegnap délután robbanás történt, amelynek hét munkásleány lett az áldozata. Streit Hermin 17 éves munkásleányt darabokra szagatta a robbanás ereje, a másik, 15 éves Hochleiter Márta halálosan megsebesülve került a kórházba, a hol nemsokára kiszenvedett. Hogy a szerencsétlenséget mi okozta, azt a megindított vizsgálat fogja kideríteni.

Városunk elismert és legjobb Műselyem festője és vegyészeti ruha tisztítója Czink József. Kolozsvárt Wesselényi Miklós-utca 25. sz. (a postával szemben.) Gyászrubák 24 óra alatt festetnek feketére.

Táviratok.

A kilenczes bizottság ülése.

Budapest, okt. 23.

A szabadelvűpárt kilenczes bizottsága ma délelőtt Lukács László miniszter részvételével megtartotta tegnapi elhalasztott ülését. Az ülésen Széll Kálmán elnökölt és a bizottsági tagok közül csak Hieronymi Károly nem volt jelen. A bizottság, két órai tanácskozás után, a pénzügyminiszter által tett nyilatkozat alapján szótöbbséggel megállapodásra jutott. A megállapodást, a magára vállalt küldetésnek megfelelőleg, Lukács miniszter fogja a Felsője tudomására hozni.

Apponyi és a kilenczes bizottság.

Budapest, okt. 23.

Még megerősítésre váró hír szerint Apponyi Albert gróf nem járult hozzá a mai megállapodáshoz, mivel a bizottság egyik-másik módosítását mellőzte.

Lukács bécsi utja.

Budapest, okt. 23.

Lukács László pénzügyminiszter a kilenczes bizottság határozatával ma délután Bécsbe utazott.

Szenzációs hír.

Budapest, okt. 23.

A kilenczes bizottság határozatára vonatkozólag nem szivárgott ki más, mint hogy megállapodásra jutottak. A kormány hoz közel álló körök azonban tudni vélik azt, hogy a bizottság a király álláspontját kerekén visszautasította.

Ujabb értekezlet.

Budapest, okt. 23.

A kilenczes bizottság Lukács László visszaérkezése után előreláthatólag már hétfőn megtartja záróülését és valószínűleg ugyancsak a jövő hét elején a szabadelvűpárt értekezlete elé kerül a bizottsági munkálat.

A pártkörökből.

A szabadelvű pártkörben ma délben összegyűltek az összes Budapesteni időző képviselők, nagy érdeklődéssel várva a kilenczes bizottság ülésének eredményét. Tizenkét óra után a tanácskozási teremből elsőnek kijött Andrassy Gyula gróf, majd Apponyi Albert gróf. Mind a két bizottsági tagot körülöfolták a képviselők, de egyikük sem nyilatkozott az ülésen törtétekről. Később Széll Kálmán elnök annyit mondott: — A bizottság megállapodásra jutott. Némi eltérés volt, de jogfeladás nem történt. Ma este úgy a Kossuth Ferencz, mint a Szederkényi Nándor elnökléte alatt levő függetlenségi pártok értekezletet tartanak, a melyeken a politikában beállott újabb fordulatot teszik tanácskozás tárgyává.

A macedón zavarok.

Szófia, okt. 23.

A reformokat követelő hatalmak és a többi nagyhatalom között az ellenőrzés kérdésében véleményeltérések vannak, Ausztria Magyarország és Oroszország a vegyes ellenőrző bizottságot ellenzi. Ez az oka, hogy még mindig nincs megállapodás az ellenőrző bizottság hatáskörére nézve.

Jaures és a munkások.

Armentieres, okt. 23.

Jaures ma 6000 munkás gyülekezetében a szövőiparosok sztrájkjáról beszélt. Üdvözölte a munkásokat a munkaadókkal szemben. Referendumok útján elért egyesülésekhez összehasonlította a külföldi, különösen az angol munkások bérét a sztrájkolókéval szemben és biztosította őket, hogy a képviselők a sztrájkolókat követeléseit támogatni fogják. A gyülekezet napirendet fogadott el, mely a sztrájk folytatását helyesli és tiltakozik csapatoknak a sztrájk vidékére való küldése ellen.

Nagy fizetésképtelenség.

Peroria, okt. 22.

Az Acre Harvesting Company, a legnagyobb amerikai mezőgazdasági gép-

gyárak egyike, kénytelen volt fizetési haladékokat kérni. A társaság aktíváit négy millió dollárra becsülik.

Kína.

London, okt. 23.

A Standard jelenti Tiencinből: A három Niucsvang előtt horgonyzó angol, orosz és amerikai ágyunaszád téli helyére szándékozik vonulni. A japán ágyunaszádok hasonló készülődését egy Tokióból érkezett távirat hatása alatt megszakították.

REGÉNY.

A fekete koldus.

Írta: Féval Pál. Fordította: Adajav.

II. FEJEZET.

Jonquille.

Az olvasó nem maradhat kétségben. Ez az iga nagy... de Carral hazudott Xaviernak, miután azt mondta neki, hogy ő szegény. Akár azért, mert Rumbrye asszony megfizette őt, akár azért, mert egykori csinyjeinek gyümölcsét biztonságba helyezte, elég az hozzá, hogy most kényelmes igénytelen származásának megfelelő életet folytatott. Ő nem volt már többé egy kényelmes alávalóság és egy veszélyteljes névcsere közé állított mulatt; nemes ember volt, vagy legalább is annak nézett ki, a mi végül is mindegy. Ha az iga nem esek büszkék nemességükre; miért ne lenne egy hamis nemes még inkább az?

És abban az esetben, ha nem valódi nemessége ki is derülne, visszatér előbbi polgári állásába. Azonban újra mullattá lenni és a Carral nevet Jonquille-néval felcserélni az rá nézve elviselhetetlen gondolat volt, különösen ha figyelembe vesszük a színes bőrűek hallatlan, gyermekes hűségát.

A két beszélgető személy között mély csend állott be; a mit végül Carral, mély gyűlöletét mesterkélalt alázatosság színe alá rejtve, e szavakkal tört meg:

— Kegyes Urnőm — mondá — igaztalan voltam és bánkodom miatta. Ezantul szó nélkül fogok engedelmeskedni —

— Ne beszéljünk többé erről — válaszolá Rumbrye asszony láthatólag megsejtelve. Te néha egy kissé boldog vagy, de hát mindenkinek vannak hibái. Beszélj el a fiatal ember történetét.

Carral nem mondotta ezt magának kétszer; elbeszélte mindent, a mit csak Xavierről tudott. A márkinő a legnagyobb figyelemmel hallgatá.

Egy kores tehát, — mondá — a mint amaz elbeszélését befejezte — mindjárt sejtettem, de még sem mindent, így gondoltam. Tizenöt Lajos arany havonként, tizenöt Lajos arany, a mikről ő nem is sejtji, hogy honnan száraznak. Tehát így vagyunk.

Egy pillanatig elmélázott ezen; majd hirtelen Carralra pillantva, nyersen kérde tőle: Tudod-e, hogy miért akarom e fiatal embert eltávolítani?

(Folytatjuk.)

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kolozsvár, szombat, 1903. okt. 24. é.

„A drótos tót.“

Nagy operette 1 előjáték és 2 felvonásban.

Írta: Leon Viktor.

SZEMÉLYEK:

Günther — — — — — Mátrai Mici, leánya — — — — — Károlyi L. Zsuzska, cselédeleány — — — Szabó M. Milos, huszárkáplár — — — Kassai Giza) orpheumi énekesnők — — — Gál J. Lóri) — — — Hegedűs Örmester — — — — — Dezséri Pfefferkorn Farkas Lipót — — — Megyeri Keszeg, káplár — — — — — Szegő Endre

Kezdeté este 7 órakor.

Felelős szerkesztő:

CSOKONAI VITÉZ MIHÁLY

Kiadó-tulajdonosok:

GROSZ és SCHILDKRAUT.

3 szoba, konyha

elutazás miatt rendkívüli olcsó áron november hó elsejétől átadó. Czím a kiadóhivatalban.

